

Medialni Niepełnosprawni

W dobie panowania marketingu, każdy produkt, aby móc zaistnieć na rynku oraz w świadomości konsumentów powinien być odpowiednio wypromowany. Jeżeli popatrzymy na niepełnosprawność jak na „produkt”, okaże się, że potrzebuje on wyjątkowej „opieki” marketingowej

Polskie media starają się – niestety wciąż zbyt rzadko – upowszechnić sposób prezentacji osób niepełnosprawnych, gdzie przedstawia się ich jako ludzi mających jakieś ograniczenia fizyczne bądź intelektualne, które nie mają większego wpływu na życie w społeczeństwie.

Pozytywnym przykładem ukazywania niepełnosprawności jest „Informator dla kandydatów na studia 2008/2009” Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie. Na okładce frontowej znajduje się student poruszający się na wózku. Na uwagę zasługuje fakt, że Informator jest dla wszystkich studentów, nie ma więc podziału na studentów sprawnych i niepełnosprawnych.

Ukazanie osoby niepełnosprawnej w korzystnym świetle można znaleźć na arenie sportowej. Telewizja publiczna relacjonowała przebieg wydarzeń z Igrzysk

Paraolimpijskich, po głównym wydaniu programu informacyjnego, a zatem w godzinach wysokiej oglądalności. Komentatorzy informowali między innymi o tym, jak radzą sobie Polscy sportowcy. Narciarkę Katarzynę Rogowic, dwukrotną medalistkę, pokazano jako osobę ambitną, pełną optymizmu, wręcz żądną rywalizacji. Taka informacja dla odbiorcy jest wskazana, bowiem polskie społeczeństwo dopiero uczy się i poznaje życie ludzi z niepełnosprawnościami.

W serialu „Klan” emitowanym przez telewizję publiczną gra aktor z zespołem Down’a. Bohater jest wesołą postacią, wzbudzającą sympatię. Jego sprawy i problemy prezentowane są w taki sam sposób, jak innych bohaterów. Podobnym przykładem jest bohater innego serialu – młody właściciel restauracji, który w wyniku wypadku staje się niepełnosprawny i zmuszony jest poruszać się na wózku. Stało się to powodem jego próby samobójczej, także przez pewien moment oglądaliśmy go jako człowieka nieszczęśliwego i przygnębionego. Jednak obecnie oglądamy go jako atrakcyjnego mężczyznę, o ciekawej osobowości. Jest ambitny, inteligentny, a także uparty, stanowczy i bywa złośliwy. Nadmienię, że postać jest grana przez sprawnego aktora.

Spore kontrowersje wzbudza temat niepełnosprawnych modeli oraz ich obecność w reklamach komercyjnych. Reklamy z udziałem niepełnosprawnych mają najczęściej charakter społeczny, gdzie na pierwszy plan wychodzi niepełnosprawność. Komercyjne stacje telewizyjne emitują je głównie w celach charytatywnych, promując swoje fundacje. Producenci programów stacji i reklam wciąż boją się, że obecność w nich osób z widoczną niepełnosprawnością może zrazić odbiorców. Są jednak wyjątki.

Kilka lat temu w jednej z reklam czekolady oglądaliśmy scenę, w której ukazana została para przyjaciół: sprawny mężczyzna i kobieta na wózku. Obecnie na ekranach telewizji w przerwie reklamowej, oglądać możemy jednego z bohaterów, poruszającego się, a właściwie tańczącego o kulach. Bohater cieszy się z posiadanego produktu i okazuje to w sposób bardzo ekspresyjny, przemieszczając się po ulicach miasta w rytmie rockandrollowej muzyki. Niestety wciąż jest ich mało w polskich mediach. Przypatrzmy się zatem jak wygląda sprawa za granicą. Sari to niewidoma modelka z Indii. Uczestniczyła w pokazie mody z udziałem ponad trzydziestu innych niewidomych modelek. Organizatorzy chcieli w ten sposób pokazać, że takie osoby mogą brać udział w ciekawych przedsięwzięciach. Brytyjska telewizja wyemitowała reality show „Britain's Missing Top Model” z udziałem tylko niepełnosprawnych modelek. Zwyciężczynią programu została 23-letnia Kelly Knox, która urodziła się bez lewego przedramienia. W programie przez sześć tygodni

uczyła się modelingu, konkurując jednocześnie z innymi uczestniczkami. Knox w nagrodę otrzymała kontrakt z agencją modelek. Wzięła też udział w sesji zdjęciowej dla znanego czasopisma kobiecego. Naszą krajową piękną jest Agata Jabłońska, z którą w tym numerze przeprowadziliśmy wywiad (patrz str. 7).

Trzy piękne kobiety – niepełnosprawne modelki, a jednak ich niepełnosprawności zupełnie je od siebie różni. O ile niepełnosprawność Sari nie odróżnia ją fizycznie od innych kobiet, pracujących w modelingu, o tyle schorzenie Agaty i Kelly całkowicie łamie ustalone standardy dotyczące wyglądu typowej modelki. Udowadnia, że kobieta z widoczną niepełnosprawnością może być piękna i atrakcyjna.

Na scenie muzycznej można także znaleźć ciekawy przykład. Jest nim wideoklip utworu „Lunar”, rockowogotyckiego zespołu Closterkeller. Teledysk opowiada o miłości sprawnego i przystojnego mężczyzny do atrakcyjnej kobiety na wózku. Tekst piosenki mówi o miłości, dla której granice i przeszkody nie istnieją. Takie podejście może bardzo pozytywnie wpływać na postrzeganie osobno mężczyzny i kobiety z niepełnosprawnością. Dzięki takim przekazom odbiorca uświadamia sobie, że niepełnosprawność nie odbiera kobiecie prawa do bycia piękną i adorowaną, a mężczyźnie do słuchania głosu swojego serca, jeśli chodzi o wybór życiowej partnerki.

„Lunar”

*To nic słowa uderzają
Jak o dach domu deszcz letni bez znaczenia
To nic odkąd już wybrałeś
Stoisz jak głaz
Pośrodku dobrych rad strumienia
Tak, znasz wszystkie za i przeciw
Lecz kochasz ją i nie liczą się schematy
Więc idź zabierz ją daleko
Swoją skarbnicę największą, choć słabą
Jak żdźbło suchej trawy
Ona twym dniem
Otwiera oczy – wstają Słońca
I czarną nocą gdy w jej włosach kryjesz twarz
Wtedy wiesz na rękach nieść ją będziesz
Do samego końca
Przeciw złym słowom i całemu światu wbrew
Tak, znasz wszystkie za i przeciw
Znasz je tak dobrze jakbyś sam ten świat
zbudował
Bije o domu dach deszcz letni
Lecz serca głos pokazuje którą wybrać drogę*

Closterkeller

Świat muzyki ma w swoim gronie również wspaniałą artystkę operową, której występy mogliśmy oglądać w emitowanym przez telewizję programie rozrywkowym. Ewa Lewandowska jest osobą niewidomą, a jej pies przewodnik towarzyszy jej na każdym kroku. Podobno ma nawet indeks studencki...

Możliwości ukazywania osób z różnymi niepełnosprawnościami

Zatrudnienie osoby niepełnosprawnej, jako prezentera telewizyjnego w programie niezwiązanym z niepełnosprawnością pozwoliłoby pokazać, że istotne jest nie to, na czym siedzi prezenter, lecz jego dykcja, jakość przekazywanej informacji oraz aparycja. Obecność osób niepełnosprawnych wśród widzów programów rozrywkowych talk-show, w których porusza się tematy związane z niepełnosprawnością jest również dobrym rozwiązaniem.

Korzyści wynikające z zaistnienia tej grupy społecznej w mediach

Niepełnosprawność jako normalność przyczyni się do powstania normalnych relacji między dziećmi sprawnymi i niepełnosprawnymi. Przestanie być kojarzona wyłącznie z czymś przykrym i upokarzającym. Zmieni to postrzeganie związków między dwojgiem ludzi, w którym jedna z osób jest niepełnosprawna, czyli „wymagająca opieki”, druga sprawna, czyli „poświęcająca się”. Kobieta i mężczyzna z niepełnosprawnością jako pełnowartościowi członkowie społeczeństwa poczuć się dowartościowani i traktowani na równi ze sprawnymi obywatelami, będą silniejsi w dążeniu do wyznaczonych przez siebie celów. Osoby niepełnosprawne przestaną być postrzegane dwubiegunowo, z jednej strony, jako „ofiary losu”, z drugiej „supermani” z nadludzkimi zdolnościami, gdyż niejednokrotnie wielu z nich nie jest w stanie osiągać „szczytów”, a chce po prostu żyć normalnie.

* Przedruk tekstu utworu „Lunar” za zgodą wokalistki zespołu Closterkeller